

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panegyricvs, Die Natali Academiae Theodorianae
Paderbornensis, Reuerendissimo, atq[ue] Illustrissimo
Principi, ac Domino, Theodoro, Episcopo Ecclesiae
Paderbornensis, S. R. I. Principi, Fvndatori Eivs ...**

Horrion, Johann

Paderbornæ, 1616

Capvt VI. Quibus rebus Vvestphali ad progressum in litteris adiuue[n]tur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14243

populariumque liberis, externos, & peregrinos auditores prope pretio conducere necesse sit? qui fucata libertatis illecebris, & indecoris immunitatibus ad pelliciendam iuventutem indigeat? VVestphalorum ea semper fuit discendi cupiditas, ut & suis gymnasijs complendis soli sufficiant, & plurimum inde redundet in externa. neque verò multum prensandi parentes, ut filios suos ad studia incumbere patiantur, quippe cum ipsi quoque ruri, atque in malibus nati, qui nullam doctrinae partem attigerunt, non temerè quemquam filiorum litterarum prorsus expertem velint. Itaque diu alijs est prius studendum, quàm studia amore esse digna cognoscant: VVestphalos jam inde ab ipsis incunabulis quidam ad discendum genius exstimulat. ut vel inde coniectura liceat assequi, quantus sit in VVestphalia prouentus illustrium ingeniorum. Est enim ingenium quidam mentis oculus, qui quo magis luce gaudet, atque exire gestit è tenebris, hoc est sanior, & ad cernendum, ac perspicendum acutior. Eiusmodi cum tanta sit in VVestphalia multitudo, quibus, Illustrissime Princeps, velut inusitatum jubar optatam hodierno die lucem affers, non est metuendum ne vnquam desint, qui ad eam accipiendam, & fruendam anhelent, seq; ob immortale hoc patriæ decus æternas tibi gratias debere fateantur.

C A P V T VI.

Quibus rebus VVestphali ad progressum in litteris adiuuentur.

Nequè verò minore contentione VVestphali studia persequi solent, quam arripuerint. est enim huic genti cognata incredibilis quædam industria, quæ exterorum quoque hominum præconium,

meruit. Sunt enim ab Erasmo hæc ipsa scripta in epistola ad Thomam Morum summum illius sæculi lumen. **VWestphalus**, inquit, **populus**, vt vulgò rudior habetur (nempe à tuis Batauis, mi Erasme, politis scilicet hominibus) ita multos nobis dedit summis ingenijs, minimeque vulgari doctrina præditos. Non aliud genus mortalium patientius laborum est. Rara profecto singularisq; laus. Quæ enim duæ res tam ægrè in vno homine, ne dicam gente, copulantur, quam ingenij magnitudo, & laboris contentio? ferè enim qui ingeniosi, ijdem sibi præfidentes, plurimum otio se dedunt, ne minus ingenij habere videantur, si plus laboris assumpserint. Atqui contrà fieri oportuit. Vt enim quò foecundior est ager, hoc operam coloni remuneratur vberius: ita præstantissimum quodque ingenium hoc est fructuosius, quò diligentius, instantiusq; colitur. Neq; verò parum affert momenti ad promouenda studia VWestphalorum, celeritati ingeniorum adiuncta modestia, & ab effrenatis motibus alieni mores. Sic enim plerosque omnes natura comparauit, vt facile imperare animo suo, suæque vitæ modum tenere condiscant. quo quidem nihil est ad accipiendos sapientiæ satus accommodatius. Eius rei video ab harum rerum prudentibus duo argumenta sanè luculenta proferri. Alterum, quòd cum plures ferè è VWestphalis, quam cæteris Germaniæ populis, quotannis propter discendi cupiditatem in alienas terras demigrèt, multi item quotannis in patriam se referant, incorruptam tamen adhuc, atque integram ab omni deprauato exterarum gentium more VWestphaliam tueantur. Eadem semper in victu cultuq; frugalitas: idem in moribus candor: eadem, in dictis factisq; constantia. Longissimè enim absunt ab
 eorum

eorum errore, qui tum demum se præclare peregrinatos arbitrantur, cum quot gentes accesserint, totidem peregrinis vitijs obliteruere. Itaque cuiusmodi eum expressit Homerus, quem imaginem posteris proposuit Sapientiæ, tales plerumque VVestphalorum fingit natura, format educatio, confirmat industria, ut non magno negotio & Sirenium blanditias, & artes filiarum Solis præteruchantur impune. id qui norit eum demum scito certissimum ad absolutam sapientiam cursum tenere posse. Alterum quoque indicium facilis & pacatæ naturæ commemorant, quod nulla Germaniæ gentium plures procrearit, qui in alienis rebus publicis honoribus, atque muneribus vel minore inuidia sint ornati, vel maiore omnium commendatione perfuncti. Nulla siquidem est non dico illustris, & splendida, sed omnino paullo lautior VVestphaliæ domus, quæ non aliquos è suis maioribus laudare possit, extra patriam in aliquo vel viri Principis consilio, vel alicuius reip. Senatu, vel aliquo denique Ecclesiastico, aut civili magistratu ijs quoque fauentibus versatos, qui se præteritos jure queri posse videbantur. Sic enim induxerunt animum plerique mortalium, cuiusque commoda, atque ornamenta ciuitatis, ciuium esse oportere. ad ea si alienus aspiet, omnibus est inuidiæ telis expositus, quæ quisquis euitare desiderat, eum necesse est usque eò animo suo posse imperare, ut neque vlla improbitatis significatione nudum latus calumnijs præbeat, & se facile in tam excelso virtutis fastigio collocet, quod nulla inuidia possit attingere. Quæ omnia, quid aliud significant, quàm in VVestphalorum indole innata atque inclusa singularis cuiusdam semina virtutis, quæ si tempestiua cultura tantisper foueantur, atque adolescant, dum justam maturitatem assequantur, intellexisti Princeps Sapientissime, breui VVestphaliam vniuersam plurimis, &

mis, & maximis ornamentis, atque præsidij non ad suam modò, verùm ad totius Christianæ reip. vtilitatem abundanturam.

CAPVT VII.

De aliena à veteri Religione Academia in VVestphalia tentata.

QVare nunquam tibi pro eo ac meretur hoc tamdiu optatum beneficium, gratiam VVestphalia referet. Tu enim primus in media eius luce campum aperuisti, in quo nostrorum hominum industria, in exiguum gyrum paucarum nuper disciplinarum compulsa, liberè tandem ad omnem Sapientiam excurrere, cognoscique possit. Tibi debet omnis posteritas, quòd quæ maiores nostri litterarum decora, atque præsidia peregrè petebant, ea jam domi, te auctore nascantur, atque ita patriam, quam adhuc parentem tantùm, & altricem suam vocabant, deinceps, tuo beneficio, eorum quoque bonorum procreaticem sint habituri, quæ sola, cum semel possidere cœperimus, nunquam nostra esse desinent. Est verò aliud quoque quod diuinæ prouidentiae gratulemur. neq; enim mihi tam latandum videtur, quòd aliquãdo hoc doctorum hominum seminarium in VVestphalia sit conditum, quàm quòd eam mentem veteris, atq; Orthodoxæ religionis colenti Principi potissimum iniecerit. Neque enim defuerunt qui secessione ab Ecclesia Catholica facta, VVestphalam post annos jam demum octingentos veritatem se docturos professi, suis nouis opinionibus, Academiarum more, non modò Ecclesiarum opibus, sed etiam Ecclesiasticis principibus administris extruere gymnasia laborarunt. Fuit in eo numero superiore seculo